

Brussel, 29.5.2013
COM(2013) 359 final

Aanbeveling voor een

AANBEVELING VAN DE RAAD

over het nationale hervormingsprogramma 2013 van Spanje

**en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma van Spanje voor de
periode 2012-2016**

{SWD(2013) 359 final}

Aanbeveling voor een

AANBEVELING VAN DE RAAD

over het nationale hervormingsprogramma 2013 van Spanje

en met een advies van de Raad over het stabiliteitsprogramma van Spanje voor de periode 2012-2016

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 121, lid 2, en artikel 148, lid 4,

Gezien Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad van 7 juli 1997 over versterking van het toezicht op begrotingssituaties en het toezicht op en de coördinatie van het economisch beleid¹, en met name artikel 5, lid 2,

Gezien Verordening (EU) nr. 1176/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 november 2011 betreffende de preventie en correctie van macro-economische onevenwichtigheden², en met name artikel 6, lid 1,

Gezien de aanbeveling van de Europese Commissie³,

Gezien de resoluties van het Europees Parlement⁴,

Gezien de conclusies van de Europese Raad,

Gezien het advies van het Comité voor de werkgelegenheid,

Na raadpleging van het Economisch en Financieel Comité,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Op 26 maart 2010 heeft de Europese Raad zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van de Commissie voor een nieuwe groei- en werkgelegenheidsstrategie; deze Europa 2020-strategie moet voor een betere coördinatie van het economisch beleid zorgen en zal zich toespitsen op de sleutelgebieden waarop Europa's potentieel voor duurzame groei en concurrentievermogen een krachtige impuls nodig heeft.
- (2) De Raad heeft op basis van de Commissievoorstellen op 13 juli 2010 een aanbeveling inzake de globale richtsnoeren voor het economisch beleid van de lidstaten en de Unie (2010-2014) en op 21 oktober 2010 een besluit betreffende de richtsnoeren voor het

¹ PB L 209 van 2.8.1997, blz. 1.

² PB L 306 van 23.11.2011, blz. 25.

³ COM(2013) 359 final.

⁴ P7_TA(2013)0052 en P7_TA(2013)0053.

werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten⁵ vastgesteld, die samen de "geïntegreerde richtsnoeren" vormen. De lidstaten werd verzocht in hun nationaal economisch en werkgelegenheidsbeleid met de geïntegreerde richtsnoeren rekening te houden.

- (3) Op 29 juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders besloten tot een Pact voor groei en banen, dat een samenhangend kader biedt voor actie op het niveau van de lidstaten, de EU en de eurozone, waarbij alle mogelijke hefboomen, instrumenten en beleidsvormen worden ingezet. Zij hebben bepaald welke maatregelen op het niveau van de lidstaten moeten worden genomen, en met name verklaard vastbesloten te zijn om de doelstellingen van de Europa 2020-strategie te verwezenlijken en de landenspecifieke aanbevelingen uit te voeren.
- (4) Op 6 juli 2012 heeft de Raad een aanbeveling over het nationale hervormingsprogramma voor 2012 van Spanje aangenomen en een advies over het geactualiseerde stabiliteitsprogramma van Spanje voor de periode 2011-2015 uitgebracht.
- (5) Op 28 november 2012 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan de derde jaarlijkse groeianalyse⁶ en daarmee de aanzet gegeven tot het Europees semester 2013 betreffende de coördinatie van het economisch beleid. Eveneens op 28 november 2012 heeft de Commissie op grond van Verordening (EU) nr. 1176/2011 het Waarschuwingsmechanismeverslag⁷ aangenomen. Daarin wordt Spanje genoemd als een van de lidstaten die aan een diepgaande evaluatie zouden worden onderworpen.
- (6) Op 14 maart 2013 heeft de Europese Raad de prioriteiten inzake financiële stabiliteit, begrotingsconsolidatie en groeibevorderende maatregelen goedgekeurd. Hij benadrukte dat moet worden gestreefd naar gedifferentieerde, groeivriendelijke begrotingsconsolidatie, normalisering van de kredietverschaffing aan de economie, bevordering van groei en concurrentievermogen, aanpakken van de werkloosheid en van de sociale gevolgen van de crisis, en modernisering van de overheidsdiensten.
- (7) Op 10 april 2013 heeft de Commissie de uitkomsten gepubliceerd van de diepgaande evaluatie⁸ voor Spanje die zij op grond van artikel 5 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 heeft uitgevoerd. Op basis van haar analyse concludeert de Commissie dat Spanje wordt geconfronteerd met buitensporige macro-economische onevenwichtigheden. Met name de zeer hoge binnen- en buitenlandse schuld blijft ernstige risico's inhouden voor de groei en de financiële stabiliteit; de banksector maakt een proces van herkapitalisatie en herstructurering door, waarmee ook overheidsgeld gemoeid is; starheden op de producten- en arbeidsmarkten werken de hoge en nog steeds stijgende werkloosheid mede in de hand en zetten meer in het algemeen een rem op het aanpassingsproces van de economie. Het aanpassingsproces is weliswaar aan de gang, maar de omvang van de noodzakelijke correctie vereist een volgehouden, krachtig beleidsoptreden op het gebied van de producten- en dienstenmarkten, de arbeidsmarkt, de financiële sector en de overheidsfinanciën.
- (8) Op 30 april 2013 heeft Spanje zijn stabiliteitsprogramma voor de periode 2013-2016 en zijn nationale hervormingsprogramma (NHP) voor 2013 ingediend. Om met de

⁵ Besluit 2013/208/EU van de Raad van 22 april 2013.

⁶ COM(2012) 750 final.

⁷ COM(2012) 751 final.

⁸ SWD(2013) 116 final.

onderlinge verbanden rekening te houden, zijn beide programma's terzelfder tijd geëvalueerd.

- (9) Op basis van de overeenkomstig artikel 5, lid 1, Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad uitgevoerde beoordeling van het stabiliteitsprogramma 2013 is de Raad van mening dat het aan de begrotingsprognoses van het programma ten grondslag liggende macro-economische scenario in vergelijking met de voorjaarsprognoses 2013 van de Commissie met betrekking tot 2013 in het algemeen plausibel is en met betrekking tot 2014 en daarna onderhevig is aan enkele neerwaartse risico's. Hoewel er in het programma in vergelijking met de voorjaarsprognoses 2013 van de Commissie voor de periode 2014-16 een lagere groei wordt verwacht, is bij de genoemde prognoses ongewijzigd beleid verondersteld en is derhalve geen rekening gehouden met de begrotingsconsolidatie die vereist is om de begrotingsdoelstellingen van het programma te verwezenlijken. De doelstelling van de begrotingsstrategie die in het programma is geschetst, is het algemene overheidstekort in 2016 onder de referentiewaarde van 3 % van het bbp te brengen. De consolidatie is vooral gebaseerd op uitgavenbeperkingen, waarbij de uitgavenquote voor de periode 2012-2016 met 3,7 procentpunten wordt verlaagd, maar omvat ook een aantal inkomstenverhogende maatregelen. Uitgaande van het (herberekenende) structurele saldo⁹ bedraagt de in het programma vooropgestelde jaarlijkse verbetering van het structurele tekort 1,2 %, 0,4 %, 0,9 % en 0,9 % van het bbp voor respectievelijk de jaren 2013 tot en met 2016. Na correctie van het buitensporige tekort houdt het programma vast aan de begrotingsdoelstelling voor de middellange termijn (MTD) van een structureel in evenwicht zijnde begroting, die in 2018 zal worden bereikt. De MTD is ambitieuzer dan is vereist op grond van het stabiliteits- en groeipact. Met het voorziene tempo van structurele aanpassingen in 2017-2018 wordt voldoende vooruitgang richting de MTD geboekt. Volgens het programma zal de overheidsschuldquote in 2016 een piek bereiken en daarna dalen. De aanpassingstrajecten voor het tekort en de schuld zijn onderhevig aan neerwaartse risico's. De maatregelen ter ondersteuning van de doelstellingen betreffende het tekort zijn niet afdoende gespecificeerd, met name voor het regionale niveau. Voor 2016 omvat het programma geen enkele maatregel en de voorafgaande tijdelijke maatregelen lopen slechts tot en met 2014. De geplande besparingen op basis van de hervorming van de lokale overheden zijn onderhevig aan aanzienlijke uitvoeringsrisico's. Bovendien is de situatie op het vlak van de economie, de arbeidsmarkt en de financiën onzeker. Gezien de aanhoudende ernstige macro-economische onevenwichtigheden bergen ook de ontwikkelingen op het gebied van de ontvangsten risico's. Indien de aangenomen hervorming inzake de vervroegde uittreding volledig wordt uitgevoerd en er overeenstemming wordt bereikt over de houdbaarheidsfactor, zouden de risico's op het vlak van het socialezekerheidsstelsel kleiner worden. Latente verplichtingen die verband houden met maatregelen of waarborgen voor activabescherming behelzen eveneens een risico. Er is veel vooruitgang geboekt wat betreft de rapportage inzake de begrotingsuitvoering, maar de preventieve en corrigerende mechanismen van de wet inzake begrotingsstabiliteit kunnen op een meer transparante en tijdige manier ten uitvoer worden gelegd. Er heeft geen systematische en tijdige rapportage plaatsgevonden over de omvangrijke uitstaande overheidsschuld, waarvoor een ad-hoc terugbetalingsregeling vereist was. De oprichting van een onafhankelijke begrotingsraad heeft vertraging opgelopen. Een

⁹ Conjunctuurgezuiverd begrotingssaldo, exclusief eenmalige en tijdelijke maatregelen, dat door de diensten van de Commissie op basis van de in het programma vervatte informatie is herberekend volgens de gezamenlijk overeengekomen methode.

voorgestelde herziening van de indexeringsregels voor alle overheidsinkomsten en -uitgaven zou tot besparingen op de begroting leiden en tot gevolg hebben dat de prijzen beter reageren op de economische omstandigheden. In het NHP wordt ook erkend dat de kosteneffectiviteit van de uitgaven voor de gezondheidszorg en geneesmiddelen moet worden verbeterd, bijvoorbeeld door de referentieprijzen te herzien, de aankoop van farmaceutische producten te centraliseren of de eigen bijdragen uit te breiden.

- (10) Hoewel er in 2012 een aanzienlijk evenwichtsherstel van de relatieve belastingdruk naar belastingen op de consumptie en milieuheffingen heeft plaatsgevonden, behoort de belastingquote in Spanje nog steeds tot de laagste in de EU. De efficiency van het belastingstelsel kan verder worden verbeterd door overeenkomstig de inspanningen tot begrotingsconsolidatie het aandeel groeivriendelijkere indirecte belastingen te vergroten en de belastingfraude en -ontduiking aan te pakken. Spanje heeft enkele maatregelen genomen om de bevoordeling bij de vennootschapsbelasting aan te pakken, maar er moeten meer inspanningen worden geleverd met betrekking tot de schuldenlast van de particuliere sector.
- (11) Het aanpassingsprogramma voor de financiële sector verloopt volgens plan. Zo hebben de nodige herkapitalisaties plaatsgevonden en is de activabeheersmaatschappij Sareb opgericht. Aan de herstructurering van de banken, overeenkomstig de besluiten in het kader van de regels inzake staatssteun, moet ook de komende jaren aandacht worden besteed. Om de financierings- en liquiditeitsbeperkingen voor bedrijven te verlichten, heeft Spanje in 2012 een omvangrijke regeling inzake terugbetaling van commerciële schulden aan bedrijven door de staat (27,3 miljard euro) geïmplementeerd en diverse initiatieven ontplooid om de financieringsmogelijkheden voor bedrijven uit te breiden. Voor 2013 is een uitbreiding van de terugbetalingsregeling van commerciële schulden door de staat voorzien.
- (12) De situatie op de arbeidsmarkt is nog steeds kritiek. De kleinere rol die de binnenlandse vraag en de bouw in de economie spelen, gecombineerd met starheden op de arbeidsmarkt en discrepanties tussen gevraagde en aangeboden vaardigheden, zijn een aantal factoren die er toe hebben bijgedragen dat het werkloosheidspercentage begin 2013 is gestegen tot 27 %. Met name de duidelijke stijging van het jeugdwerkloosheidspercentage tot 56 % en de stijging van de langdurige werkloosheid tot 44,4 % van de totale werkloosheid aan het eind van 2012 zijn zorgwekkend. Uit de beschikbare gegevens kan worden opgemaakt dat de arbeidsmarkthervorming van 2012 begint te leiden tot een hogere interne flexibiliteit bij bedrijven, tot enige verlaging van de ontslagkosten en tot meer loonmatiging. In het NHP is aangekondigd dat in juli 2013 officieel wordt beoordeeld in hoeverre de hervorming voldoet aan de doelstellingen ervan; indien nodig wordt het NHP op basis daarvan aangevuld. De hervormingen inzake het actieve arbeidsmarktbeleid liggen achter op het schema, er zijn nog steeds maatregelen nodig om de openbare dienst voor arbeidsbemiddeling te moderniseren en versterken, en de onlangs besloten marktopenstelling voor private arbeidsbemiddelingsbureaus is nog niet volledig ten uitvoer gelegd, evenmin als de samenwerking tussen de nationale en regionale diensten voor arbeidsbemiddeling (één vacatureportaal).
- (13) Het grote aandeel werklozen zonder diploma (35 %) en de ontoereikende arbeidsmarktrelevantie van het onderwijs en de opleidingen dragen bij aan de hoge jeugdwerkloosheid en de langdurige werkloosheid. De nationale strategie inzake werkgelegenheid en ondernemerschap voor jongeren 2013-2016 die in maart 2013 is gepresenteerd, omvat een reeks maatregelen op korte en langere termijn om de

arbeidskansen voor jongeren te verbeteren. Er is duaal beroepsonderwijs ingevoerd en er zijn in 2012 proefprojecten van start gegaan. Het NHP van 2013 benadrukt tevens het belang van een snelle uitvoering van de hervorming van het onderwijsstelsel en het verbeteren van de algehele kwaliteit van het onderwijs en de opleidingen.

- (14) Voornamelijk door de arbeidsmarktsituatie, maar ook door het gebrek aan doeltreffendheid van de sociale bescherming met het oog op het terugdringen van armoede, ligt Spanje onder het EU-gemiddelde wat betreft de belangrijkste indicatoren waarmee armoede en sociale uitsluiting worden gemeten. Vooral kinderen worden hierdoor bedreigd. Al met al vonden er wat betreft de ontwikkeling van nieuwe beleidsmaatregelen geen grote verbeteringen plaats. Het NHP omvat geen informatie over de inhoud van of het tijdschema voor de goedkeuring van het nationale actieplan inzake sociale inclusie 2013-2016. De belangrijkste uitdagingen zijn het rationaliseren van doelstellingen en middelen binnen een adequaat beleidskader, het verbeteren van de governance en de interinstitutionele coördinatie op nationaal, regionaal en lokaal niveau, het vereenvoudigen van de procedures voor bijstandsgerechtigden alsmede het identificeren van mobiliteitsbarrières. Er werd enige vooruitgang geboekt wat betreft maatregelen om de armoede bij kinderen aan te pakken en de doeltreffendheid van de dienstverlening voor kind en gezin te verbeteren.
- (15) De zwakke punten in het ondernemingsklimaat, zoals de versnippering van de binnenlandse markt en de toegangsbelemmeringen in de dienstverlenende sector, bemoeilijken het creëren van werkgelegenheid; de voortgang van de hervormingen op dit gebied verloopt langzamer dan voorzien in het hervormingsplan van september 2012. De eerste ontwerpversie van de wet inzake de eenheid van de markt is in januari 2013 aangenomen door de regering; de uiteindelijke goedkeuring van deze wet door het parlement is gepland voor eind 2013. De nogmaals gedane toezeggingen in het NHP van 2013 voorzien uiterlijk eind juni 2013 in een eerste ontwerpversie van de wet inzake professionele diensten en uiterlijk eind 2013 in uiteindelijke goedkeuring van de wet inzake ondernemerschap en internationalisering van bedrijven. Ondanks de verwachte effecten van deze hervormingen zijn de voorwaarden voor het betreden en het verlaten van de markt nog voor verbetering vatbaar, met name door de tijd voor het verlenen van bedrijfsvergunningen in te korten en door de insolventiewetgeving te herzien. Daarnaast moeten belemmeringen worden weggenomen die de groei van bedrijven in de weg staan, onder meer op het gebied van regelgeving. Ondanks de recente hervormingen worden grote detailhandelszaken die toegang tot de markt willen nog steeds geconfronteerd met belemmeringen, waardoor de mededinging in de detailhandelssector wordt tegengewerkt. In september 2012 heeft de regering de ontwerpversie aangenomen van een wet voor het fuseren van de nationale mededingingsautoriteit met de toezichthouders en regelgevende instanties in zes sectoren, waardoor één enkel orgaan wordt gecreëerd, namelijk de Nationale commissie voor markten en mededinging (CNMC). Deze hervorming is gericht op het consistent toepassen van de mededingingsbeginselen in alle economische sectoren. Het afschaffen van de hypotheekrenteaftrek in 2012 was van essentieel belang om woningbezit minder aantrekkelijk te maken, maar de inspanningen om een grotere en efficiëntere huurmarkt te creëren, waardoor de arbeidsmobiliteit zou worden ondersteund, bevinden zich nog in een vroeg stadium.
- (16) De tekorten in verband met de elektriciteitsstarieven die zouden kunnen leiden tot aanzienlijke latente verplichtingen voor de begroting en niet te verwaarlozen macro-economische risico's, zijn nog niet grondig aangepakt: het is gebleken dat de maatregelen die in 2012 en begin 2013 zijn gepresenteerd niet afdoende zijn. In het

NHP van 2013 heeft de regering aangekondigd dat er uiterlijk eind juni 2013 een wetsontwerp met aanvullende hervormingen voor de elektriciteitssector zal worden gepresenteerd. Verdere verbetering van de mededinging op de retaillelektriciteitsmarkt is wenselijk. Er is ruimschoots vervoersinfrastructuur, maar een strengere selectie op het gebied van investeringen is wenselijk. Daarnaast moet doeltreffend onderhoud van bestaande netwerken voorrang krijgen. Als er volgens plan een onafhankelijk waarnemingscentrum wordt opgericht, zou dat een gunstig effect hebben. Daarnaast staan belemmeringen op technisch en wetgevingsgebied mededinging binnen het vracht- en passagiersvervoer per spoor in de weg.

- (17) Gezien de uitermate gedecentraliseerde situatie moet de coördinatie tussen de diverse overheden worden verbeterd om de kosten en de administratieve verplichtingen voor het bedrijfsleven en de burgers terug te dringen. Met dit oogmerk zijn er verschillende initiatieven ontplooid. Met name heeft de regering in februari 2013 een wetsontwerp inzake de hervorming van lokale overheden gepresenteerd; de goedkeuring door het parlement is gepland voor uiterlijk eind 2013. Daarnaast is er een comité voor de hervorming van het overheidsapparaat opgericht. Dit comité zal eind juni 2013 voorstellen inzake de hervorming van het Spaanse overheidsapparaat doen. De werking van het gerechtelijk apparaat wordt momenteel hervormd; een aantal maatregelen heeft echter vertraging opgelopen en de doeltreffendheid van de Spaanse rechterlijke macht blijft voor verbetering vatbaar.
- (18) In de context van het Europees semester heeft de Commissie een alomvattende analyse van het economisch beleid van Spanje verricht. Zij heeft zowel het stabiliteitsprogramma als het nationale hervormingsprogramma doorgelicht. Daarbij heeft zij niet alleen gekeken naar de relevantie ervan voor een houdbaar budgettaire en sociaaleconomisch beleid in Spanje, maar is zij ook nagegaan of de EU-regels en -richtsnoeren in acht zijn genomen, gezien de noodzaak de algemene economische governance van de Europese Unie te versterken door middel van een EU-inbreng in toekomstige nationale besluiten. Haar aanbevelingen in het kader van het Europees semester worden in de onderstaande aanbevelingen 1 tot en met 10 weergegeven.
- (19) In het licht van deze beoordeling heeft de Raad het stabiliteitsprogramma van Spanje onderzocht. Zijn advies¹⁰ daarover is met name in de onderstaande aanbeveling 1 weergegeven.
- (20) In het licht van de diepgaande evaluatie van de Commissie en deze beoordeling heeft de Raad het nationale hervormingsprogramma en het stabiliteitsprogramma onderzocht. Uit de beoordeling is gebleken dat het voorgestelde hervormingsprogramma alomvattend is en de goede kant opgaat. Het is echter ook gebleken dat de ontbrekende hervormingen dringend aangenomen en doeltreffend uitgevoerd moeten worden, zodat deze de verwachte positieve effecten kunnen hebben. Zijn aanbevelingen op grond van artikel 6 van Verordening (EU) nr. 1176/2011 zijn in de onderstaande aanbevelingen 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8 en 9 weergegeven.
- (21) In de context van het Europees semester heeft de Commissie tevens een analyse van het economische beleid van de eurozone als geheel verricht. Op basis hiervan heeft de Raad specifieke aanbevelingen gericht tot de lidstaten die de euro als munt hebben. Ook Spanje dient erop toe te zien dat aan deze aanbevelingen volledig en tijdig uitvoering wordt gegeven,

¹⁰ Uit hoofde van artikel 5, lid 2, van Verordening (EG) nr. 1466/97 van de Raad.

BEVEELT AAN dat Spanje in de periode 2013-2014 actie moet ondernemen om:

1. De structurele begrotingsinspanning te leveren die overeenkomstig de aanbeveling van de Raad op grond van de BTP is vereist om ervoor te zorgen dat het buitensporige tekort in 2016 is gecorrigeerd. Met dit oogmerk de in de begrotingsplannen voor 2013 vastgelegde maatregelen op alle overheidsniveaus uit te voeren en de begrotingsstrategie voor de middellange termijn te versterken door middel van afdoende gespecificeerde structurele maatregelen voor de periode 2014-2016. Een houdbare correctie van de budgettaire onevenwichtigheden is gebaseerd op de geloofwaardige uitvoering van ambitieuze structurele hervormingen, die het aanpassingsvermogen verbeteren en de potentiële groei en werkgelegenheid bevorderen. Nadat het buitensporige tekort is gecorrigeerd, de structurele aanpassing in een passend tempo uit te voeren om de doelstelling voor de middellange termijn in 2018 te verwezenlijken. Ervoor te zorgen dat de in de organieke wet inzake begrotingsstabiliteit vastgelegde preventieve en corrigerende maatregelen strikt en transparant worden uitgevoerd. Uiterlijk eind 2013 een onafhankelijke begrotingsautoriteit op te richten die analyses uitvoert, adviseert en er op toeziet dat het begrotingsbeleid overeenkomt met de nationale en EU-begrotingsregels. De doeltreffendheid en de kwaliteit van de overheidsuitgaven op alle overheidsniveaus te verbeteren en uiterlijk eind maart 2014 een systematische evaluatie van de voornaamste uitgavenposten uit te voeren. De kosteneffectiviteit in de sector gezondheidszorg te verbeteren, waarbij de toegankelijkheid voor kwetsbare groepen op peil moet blijven, bijvoorbeeld door het terugdringen van de uitgaven voor geneesmiddelen door ziekenhuizen, het versterken van de coördinatie tussen verschillende soorten zorg en het versterken van stimulansen voor een efficiënt gebruik van middelen. Maatregelen te nemen om de uitstaande overheidsschulden terug te dringen, te voorkomen dat deze verder toenemen en regelmatig gegevens over de uitstaande bedragen openbaar te maken. De non-indexeringswet aan te nemen om de prijsinertie bij overheidsuitgaven en -inkomsten te verminderen, zodat deze uiterlijk begin 2014 van kracht wordt, en te overwegen aanvullende maatregelen te nemen om de toepassing van indexeringsclausules te beperken. Uiterlijk eind 2013 de houdbaarheidsfactor definitief te regelen om de financiële stabiliteit van het pensioensysteem op lange termijn te waarborgen, onder meer door ervoor te zorgen dat de pensioenleeftijd meestijgt met de levensverwachting.
2. Uiterlijk eind maart 2014 een systematische evaluatie van het belastingstelsel uit te voeren. Te overwegen de belastinginkomsten uit directe belastingen verder te beperken, na te gaan in hoeverre de toepassing van lage btw-tarieven verder kan worden beperkt en aanvullende maatregelen te nemen betreffende milieuheffingen, met name op het gebied van belastingen op brandstoffen. Aanvullende maatregelen te nemen om de bevoordeling bij de vennootschapsbelasting aan te pakken. De bestrijding van de schaduw economie en het zwartwerk te intensiveren.
3. Het programma voor de financiële sector inzake de herkapitalisatie van de financiële instellingen uit te voeren, met inbegrip van de in november 2012 aangenomen maatregelen ter bevordering van de diensten van niet-bancaire intermediairs.
4. Uiterlijk eind juli 2013 de beoordeling van de arbeidsmarkthervorming van 2012 af te ronden, waaronder alle bijbehorende doelstellingen en maatregelen, en zo nodig uiterlijk in september 2013 aanpassingen te presenteren. Het nationale werkgelegenheidsplan 2013 uiterlijk eind juli 2013 aan te nemen en tijdig een resultaatgerichte hervorming van het actieve arbeidsmarktbeleid uit te voeren, onder meer door de gerichtheid en efficiency van de richtsnoeren te verbeteren. De

openbare diensten voor arbeidsbemiddeling te versterken en moderniseren om op basis van hun profiel en opleidingsbehoeften doeltreffende, geïndividualiseerde steun aan werklozen te kunnen geven. De doeltreffendheid van programma's voor de bij- en omscholing van oudere werknemers en laaggeschoolden te verbeteren. Het vacatureportaal volledig operationeel te maken en de verwezenlijking van publiek-private samenwerking op het gebied van arbeidsbemiddelingsdiensten te bespoedigen om deze al in 2013 doeltreffend toe te passen.

5. De in de strategie inzake werkgelegenheid en ondernemerschap voor jongeren 2013-2016 vastgelegde maatregelen om jeugdwerkloosheid tegen te gaan uit te voeren, bijvoorbeeld door middel van een jeugdgarantieregeling, en nauwgezet toe te zien op de doeltreffendheid ervan. De inspanningen ter verbetering van de arbeidsmarktrelevantie van het onderwijs en de opleidingen te verhogen, schooluitval te bestrijden en een leven lang leren te bevorderen, met name door de toepassing van duaal beroepsonderwijs na afloop van de huidige proeffase voort te zetten en door uiterlijk eind 2013 een alomvattend systeem ter beoordeling van de prestaties van leerlingen in te voeren.
6. De nodige maatregelen aan te nemen en uit te voeren om het aantal mensen dat door armoede en/of sociale uitsluiting wordt bedreigd terug te dringen door de actieve arbeidsmarktmaatregelen op te voeren en daardoor de inzetbaarheid te verbeteren van mensen die verder van de arbeidsmarkt af staan en door de doelgerichtheid te verbeteren alsmede de efficiency en doeltreffendheid te verhogen van steunmaatregelen, met inbegrip van hoogwaardige dienstverlening voor kind en gezin.
7. De ontwerpversie van de wet inzake de eenheid van de markt zo spoedig mogelijk aan te nemen en ten uitvoer te leggen alsmede alle voor de snelle tenuitvoerlegging ervan nodige aanvullende maatregelen te bespoedigen. De doeltreffendheid, autonomie en onafhankelijkheid van de nieuwe regelgevende instantie te waarborgen. Uiterlijk eind 2013 de wet inzake beroepsassociaties en professionele diensten alsmede de wet inzake ondernemerschap aan te nemen en ten uitvoer te leggen. Steunregelingen voor de internationalisering van bedrijven samen te voegen en te concentreren. Het aantal vergunningsprocedures, onder meer voor industriële activiteiten, terug te brengen en inkorten en de "snelle vergunningsprocedure" ook toe te passen op andere activiteiten dan de detailhandel. De insolventiewetgeving voor bedrijven en particulieren te herzien, onder meer door de persoonlijke aansprakelijkheid van de ondernemer te beperken en ondernemers sneller toe te staan een nieuw bedrijf op te richten na een faillissement. Ongerechtvaardigde belemmeringen inzake de vestiging van grootschalige detailhandelszaken te verwijderen. Uiterlijk eind maart 2014 de doeltreffendheid van het regelgevingskader te evalueren om de ontwikkeling van de huurwoningmarkt te steunen.
8. De tekorten in verband met de elektriciteitsstarieven aan te pakken door uiterlijk eind 2013 een structurele hervorming van de elektriciteitssector aan te nemen en uit te voeren. De inspanningen te intensiveren om de elektriciteits- en gasverbindingen met buurlanden te voltooiën. De latente verplichtingen voor de overheidsfinanciën als gevolg van onrendabele vervoersinfrastructuur terug te dringen. Te voorzien in een onafhankelijke nationale evaluatie van toekomstige grote infrastructuurprojecten. Maatregelen te nemen om voor doeltreffende mededinging binnen het vracht- en passagiersvervoer per spoor te zorgen.

9. De hervorming van de lokale overheden overeenkomstig het gepresenteerde tijdschema aan te nemen en uiterlijk eind oktober 2013 een plan klaar te hebben om de doeltreffendheid van het overheidsapparaat als geheel te verhogen. De doeltreffendheid van het gerechtelijk apparaat te verhogen door de huidige hervormingen voort te zetten en uit te voeren.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter